

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos poltton egyszeri hirdetésnél 10 Rt., többszöri hirdetésnél 14 Rt. — Hivatalos hirdetésnél minden szó 4 Rt. — Hirdetések és díjak HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérjük. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	ÉLES KÁROLY.	
Fél évre	4 kor.	Laptulajdonos és kiadó:	
Negyed évre	2 kor.	HORVÁT GÁBOR.	
Egyes szám ára 20 fillér.			

Az új iskolaszék.

Az 1868-iki XXXVIII t. c. 25. §-a jogot ad a községeknek arra, hogy tisztán községi vagyomból fenntartott felekezeti iskolájuk e jellegét tovább is fenntarthassák. Sümege élt e joggal s elemi iskolájának római katolikus jellegét folyton fenntartotta s több ízben is hozott határozatával megerősítette. Az iskola felügyeletét azonban a község képviselőtestülete által választott iskolaszék gyakorolta, még pedig együtt a Ramassetter-alapította községi jellegű óvó és felsőleányiskolával is.

Ennek az állapotnak most vége szakad, mert a város katolikus lakossága, amely 35 éven át nem gyakorolta iskolaszék-alakító jogát, január hó 3-án tartott gyűlésén élt e joggal s az elemi iskola számára megalakította az iskolaszéket, törvények adta jogánál fogva megválasztván ennek tagjait.

Ezzel iskolánk kormányzásában (de csakis ebben) nevezetes fordulat következett be. Külön iskolaszéke van az elemi iskolának és külön az óvónak és felső leányiskolának, melyet a január hó 17-én tartott képviselőtestületi gyűlés alakított meg. Reméljük, mind a két iskolaszéket egyetlen egy szempont irányítja. Részünkről megragadjuk az alkalmat s röviden rámutatunk a tennivalókra, amelyek az új kat. iskolaszékre várnak.

Azt hisszük, senki sem vonja kétségbe, midőn az elemi iskolát tartjuk városunk legfontosabb kulturális intézetének. Mert ez nevelia város lakosságának zömét, erre vár az a gyönyörű misszió, amely az alsó néposztályt a megfelelő műveltség birtokába juttatja, ellátva őt mindazokkal az erkölcsi és értelmi tulajdonságokkal, amelyeket a mai kor e hazának legszerényebb állású polgárától is joggal elvár.

Az új iskolaszékek tagjai gondoljanak erre a misszióra, erre a legelső és legszentebb hivatásra s bizonyosan megremeg szívök az édes, áhítatos gyönyörűségtől s ettől igazi benső becsúgytól és nemes törekvéstől, ha állásukat nem csupán nobile officiumnak tartják, hanem elsőrendű kötelességüknek ismerik arra, hogy az elemi iskolát fennemlélt fontos szerepének betöltésére képesítsék.

Most midőn állásukat elfoglalják, vessenek elsőben is egy pillantást a múltba, a másodikat vessék a jövőbe s ime, egyszerre elébük tárul teljes nagyságában: a tennivalók micsoda sokasága vár rájuk, ha az iskolát mostani helyzetéből kiragadni s nemes hivatásának betöltésére minél képesebbé tenni iparkodnak.

A multat, fájdalom! bizonyos stagnáció jellemezte. Nem vádolunk senkit, csupán a mostoha viszonyokat, de való, hogy iskolánk extensiv fejlesztése messze

alatta maradt a kornak s a hivatásnak, amit tőle várunk. Gyakran rámutattunk ennek okaira, azért most csak röviden, főbb vonásokban vázoljuk a tennivalókat, amelyeket elemi iskolánk fejlesztése már vagy húsz éve vár tőlünk.

Ezek a következők:

Az elemi fiúiskolának nincs meg a tetőzete: az V—VI-ik osztály, ennek következtében éppen az a földmives és iparososztály, amely számánál fogva a legnagyobb terhet viseli, el van ütve attól, hogy 10 éves gyermekének iskolai nevelése befejezést nyerjen. Éppen derékban szakad meg ez a nevelés, amidőn a fiuk az előző osztályokban megszerezve az ismeretek gépies eszközeit, az írás, olvasás, számolás gépies készségét s bizonyos alapismereteket, az életreható fontos ismereteknek birtokába kellene jutniok, mondom, éppen akkor szakad meg iskoláztatásuk, mert nincs osztály számukra. Kimaradnak akkor, abban a korban, mikor még sem földmives, sem iparos munkára nem foghatók s pár évet szinte téltelenségben, magukat a züllésnek adva kell tölteniök.

Ez osztály szervezése égetően szükséges s e munka az iskolaszékre vár.

Még több tennivaló vár a leányiskolában. Itt két osztály nyitása évek hosszú sora óta aktuális: az I. osztály párhuzamosítása s a IV. V. VI. osztály kettéosztása, mert szinte tűrhetetlen a helyzet s megbénítja azt a fontos mun-

Katonavilág.

— A Sümege és Vidéke eredeti tárcája. —

I.

Isteni volt az a beszéd, amellyel december elején, nyolc hetes abrikolás után Fels, a nagyon bajszatlan és nagyon sokat hunyóító hadnagy az önkéntesi osztályt fogadta. Néhány tárgyat ő adott elő a „tananyag”-ból, ellenben kijelentette, hogy: ezentúl vége a civil naivságoknak, a komoly intelligenciába való bevonulás most kezdődik. Ez csak világos beszéd. Aki előtt pedig nem az, az majd bővebb kitanítást szerezhet az egyes áristomban.

Igy beszélt Fels hadnagy és meg volt elégedve önmagával. Negyven önkéntes volt az osztályban, köztük legalább harminc diplomás ember, akik kisvárosban szolgálták le esztendőjüket s akik előtt imé, amnyi badar tanulás után megnyílik a főtudomány ajtaja. Az abrikolás alatt megtapasztalta már valamennyi, hogy leg-helyesebb elve az az életnek, ha a legkapitálisabb számárságot is nyugodt tekintettel hallgatja végig az ember: befelé való mosollyal fogadták tehát a hadnagy úr parancsát.

Ez a néma hidegség is bosszantó volt s a hadnagy végigjártatta szemét az abtájlugon, kit lehetne kipécézni. Talált egyet. Átlátszó arcú fiatalembert, aki egy kissé komikusan komoly benyomást keltett azzal, hogy nagy ókulára volt a szemén.

— Önkéntes Torday! — kellemetlenkedett a hadnagy, — maga felrakhat még egy pápaszemet és lehet még háromszoros doktor, azért

mégse merészellen csak úgy keresztülnézi az én beszédemen,

Torday vigyázzálba merevedett.

— Hadnagy úr, jelentem alássan . . .

— Hogy mer feleselni, mi? Hát majd lesz gondom magára . . .

Piros folt gyult ki a fiu arcára, még mosolyogni is tudott volna, mit kiabál ez a bajszatlan kis számár.

II.

Fels hadnagy megtartotta ígését. Mulatságos lehetett úgy távolból, hogy a folytonos rikácsolásra érzetelenséggel felelt az a korán fonyadt arcú fiatalember, aki egy fertály óra alatt több újat termelt az agyvelejében, mint tíz zászlóalj zöld kis tiszti; de Tordaynak ugyan csak nem volt mulatságos, hogy vergődő akarral kell megfékeznie önértetét a sok bántásra. Talentumos találegonysággal volt telítve mindegyik sértés.

— Hallja, önkéntes Torday, vetette oda ötletes szkráit a hadnagy, — maga egész komolyan azt hiszi magáról, hogy intelligens fejű ember? Maga, maga tanult filozófiát? Maga soha életében sem fogja ismerni a fegyver részét, még úgy sem, mint az inasom.

Torday tekintetében odafurrott egy nagyon szelid mosoly: az villant keresztül a lelkén, hogy az ő doktori értekezése Hegel bölcséletének kritikája és hallgatott.

Vérszobá fordult a hadnagy szeme. A kezdetleges elmék érzékenységével beljereszkedett, hogy ez a senki, ez a Mannschaft, ez a kincstári zubbonyba bújtatott miy mélységesen levezetheti belülről az ő kapitánzsáit.

III.

Ritmikusan szállottak a hópelyhek. Tordayt elfogta egy kicsit az undor, hogy neki most el kell mennie a hadnagyhoz, jelentést tenni arról, hogy nincs semmi jelenteni valója. Fehérségtől szikrázott minden s ő loholva sietett a hadnagy lakására, ahol az inas fogadta.

— Nincs itthon a hadnagy úr. Azt hagyta meg, hogy tessék elvinni a parancsot a Szabó nagyságáékhoz.

— Kik azok a Szabó nagyságáék?

Az inas sajnálkozó pillantást vetett a naivságra.

— Azt sem tudja? Ketten vannak, varrókisasszonyok, az egyiknek a hadnagy úr kuzál . . . A kálomista templom mellett laknak . . .

Az önkéntest valami kellemetlen érzés kapta meg, az inas pedig jó tanáccsal szolgált:

— A hadnagy ur az idősebbik kisasszonynak udvarol, jó lesz, ha arra nem kacsint az önkéntes ur . . .

— Nem kacsintok rá, nem! — hagyta rá az önkéntes és ment a Szabó nagyságáékhoz. A lélegzés is nehezeze esett neki, hogy ily szolgának kellett lennie.

Az idősebbik Szabó nagysága — tucataron zsíros nő — vérlázítóan negedes mosollyal ki-nálta meg őt helytel.

— Mindjárt itt lesz a hadnagy ur . . . Nini, hiszen maga önkéntes . . . Semmi szabadkozás, egy kicsit le kell ülnie . . .

Valami tíz perc alatt megtudta Torday, hogy a kis városka melyik asszonyának — perszo- uii dáimákról volt szó — mennyi a derékbsége és hogy ki szereti a Crepe de Cheni-t, ki a fou-

kát és törekvést, amely az iskolának elengedhetetlen feladata.

Kisebbségi tennivalók között elsőrendű — bár a laikusok által eléggé nem méltányolt — dolog: a termeknek megfelelő padokkal való ellátása. A mai felnőttek számára való padok csak a test elnyomítására, a szűkmellűség, közellátás stb. előidézésére valók. Szomorú eredményök már az iskolabajlás 3—4. évében jelentkeznek. 40—50 gyerek közül 5—6 közellátó és gyöngeszemű. Évekkel előbb éppen lapunk szerkesztője indított erős akciót, de eredménye csupán három osztály padjainak átalakításában merült ki. Azóta pihent e kérdés, a tanulók testi épségének és egészségének nagy kárára.

A III. leányosztály terme ma is inkább istálló, amelyből fogantatott, mint iskolateremnek való. Javításra vár a IV. leányosztály terme is. Mind a két bolthajtásos terem alacsony s a gyermekek nagy számához mérten kevés levegő fér bele. Ma már Piripócsán is külön termek vannak.

A tanulók beiratásában — hála a szolgabíróság beavatkozásának is! — nagyobb rend van. Ez a rend még további fejlesztésre vár.

Szervezni kell az ismétlőiskolát is. A tanulókat itt is legalább két-két osztályra kellene osztani, ezt részint az oktatás sikeressége, részint a tanulók száma is megköveteli. Avagy állítsák föl a gazdasági ismétlő iskolát, a lakosság zömének, földműves népünknek nagy-nagy érdekei szólnak mellette.

Köztudomású dolgok ezek, hisz lapunkban is nem egyszer sürgettük ezek orvoslását. Hogyan orvosolhatók e bajok, arra az iskolaszék bizonyára megtalálja a megfelelő módokat és eszközöket. Első lépés mindenesetre a nyolcadik éve huzódó zárdakérdés eldöntése, azután következik a többi. Hogy az új iskolaszék kellő eréllyel lát iskoláink reformjához, reményeljük s ebben a reményben szívesen üdvözöljük is.

Iparpártolás és Sümeg agyagipara.*

Irta: Ereky Károly gépészmérnök.

A magyar iparpártolás érdekes társadalmi tünetény, amelyből azonban a hasznos tanulságok és tanulságos tartalmú szívesen közöljük. Szerk.

* Sok dologban nem értünk egyet e cikkel, de érdekes és tanulságos tartalmú szívesen közöljük. Szerk.

lártd. Az idősebbik Szabó nagysága hajlandó lett volna átfecsegni a napot, de nem tehettem, mert bevonult a hadnagy. Végignézte az önkéntest, marón, gyűlölködően és csak úgy odavetette neki:

— Jöjjön!
Kimentek az udvarba.
— Önkéntes, szolgálatban van maga?
— Igenis!
— Tacskó, hogy mer maga akkor csak úgy mir nix — dir nix uri helyen magánlátogatásokat tenni?
Vér tódult Torday szemébe.
— Hadnagy ur, én nem vagyok tacskó.
Amaz most már egészen a kaszárnyába képzette magát. Zihálva ordította:
— Tacskó, feleselsz? Megpofozlak! . . .
. . . És abban a pillanatban ütés érte a hadnagy arcát.

IV.

A kaszárnyai főváltán az őrszem választékosan káromkodott, hogy ebben a hidegben is így megnyomortják a baka életét. Három szurony között vitték arra egy sárgaarca szemüveges katonát. Nem tisztelegtek a vártának, mert rabot kísérnek.

Az őrszem megcsóválta a fejét:
— Sarzsija nincs, keztyű a kezén: ez bizony önkéntes. No, majd ez is megtudja, milyen a profóz, milyen világ van a börtönben . . .

Fáy Nándor.

gon kívül, hogy az ipart ily módon pártolni csak iparosállamban (mint pl. Angliában) lehet. Tehát Magyarországon nem, — semmi egyéb haszon nincs. A magyar iparpártolás a következő gondolatmenet szüleménye: A hatalmas osztrák ipar elnyomja a magyar ipart csirájában, tehát nem marad egyéb hátra, mint az önálló vámtarifát kiküzdödni és a küzdelem idején a külföldi árucikkeket bojkottálni. Ennek a gondolatmenetnek van egy óriási nagy hibája s ez az, hogy a külföldi árucikkeket, mint ruhaszövet, gépek, ékszer, képek, butorok, konyhafelszerelések stb. emberi szükségleteket fedező iparcikkek csak akkor volnának bojkottálhatók, ha már egy meglevő magyar iparososztály ezeket a dolgokat olcsó árakon képes volna előállítani.

Legelkértőbb bizonyítéka, hogy ebben az iparpártolásra vezető gondolatmenetben ez a hiba megvan, hogy míg Magyarországon immár négy esztendeje mindenki arról beszél, hogy nem szabad külföldi árucikkeket vásárolni, a statisztikai számoszlopok mit sem változnak s Magyarországon minden iparpártolás mellett is ma éppen úgy odaadja összes gabonáját a ruhájáért, mint 5—10 vagy 20 esztendeje ezt tette. A külföldi cikkek bojkottálása tehát mint iparpártolás lehet nagyszerű dolog, de mint iparfejlesztő tényező nem ér semmit. Az iparpártolás egyéb módjai: az állami segedelem, adóengedély és tarifakedvezmények már többet érnek, de az ipar fejlődése azt mutatja, hogy ezek sem okvetlenül szükségesek. Amíg az emberek enni, inni és lázakkban lakni fognak, addig nincs az iparnak semmiféle külső segedelemre szüksége.

Az iparfejlesztésnek egy módja van csak. Önállóan gondolkozó, határozott és energikus iparosok képesek csak az ipart előbbre vinni, azonkívül senki és semmi egyéb földi hatalom.

Legtöbbnyire az a téves nézet van elterjedve, hogy az iparhoz pénz kell, pénz nélkül nem lehet kezdeni. Redukáljuk ezt a téves hitet. Az iparhoz agyvelő és munkakedv kell. Ezer gyár életörténete mondja azt. Néhányat megemlítek ezek közül.

Krause lipcsei gépgyáros 1855-ben lakatosmester volt. Két inasgyerekekkel dolgozott a könyvnyomdák számára. Ha eltörtött egy papírvágó géppel valamelyik könyvkötőnél vagy nyomdában, Krause rendszeresen sajátkezűleg reparálta meg az ócska vasakat, de úgy hogy azok többé nem törtek el soha, hanem inkább elkoptak. Lipcsében híre futott az ügyes lakatosnak s minden gépjavításhoz Krauset hívták. 1860-ban már 10 legénygel dolgozott a fiatal mester és már a javító-műhelyében maga is készített géppel. 1870-ben már technikai irodát is rendezett be és ma, 1904-ben 1000 munkással dolgozó gyárában készülnek a világ legjobb papírt fel dolgozó gépei. Krause két-háromszáz koronával kezdett dolgozni s amit kezemunkájával keresett, azzal üzletét erősítette, míg nem a kézi munkától megszabadult és a *fejével dolgozott* tovább. Nem azért mondom el ezt a kis történetet, hogy a sümegi lakatosok ezt utánozzák, mert géplakatos csak nagyvárosban, vagy pedig oly helyen mehet előre, ahol már egyéb iparágak erősen ki vannak fejlődve, hanem megemlítettem, mert mint tipikus példa bizonyítja, hogy *Krause egyéniségének az erce* hozta létre a mai mai nagy lipcsei gépgyárat és nem iparpártolás, államszegély vagy egyéb hasonló kedvezményes körülmények.

A vidéki ipar más természetű mint a gépgyártás és kifejlődése csupán csak a helyi viszonyoktól függ. Egyben azonban megegyezik a gépgyártással, tudniillik független minden segedelemről s tisztán csak *egy okos ember törhetetlen energiájának a hatása alatt tud kibontakozni*. Ámár Sümege is találunk a börgyár életörténetében a vidéki ipar fejlődésére egy markáns és követendő példát, de mivel az alapító személyéről semmit sem tudok, inkább egy reichebergi szövőgyár életörténetére hivatkozom. A csehországi Reichenbergen épp úgy mint a nagyobb magyar városokban, virágzó takácsipar volt. Schmidt, egy németországi takácslegény elvette egy odaváló takácsmesternek a leányát s az 50 forint hozományból vett magának németországi szövőkészülékeket. A vásznat olcsóbban adta, mint a többi takácsok s a kendői híresek voltak mértékekre. Tíz esztendő múltával már 30 legénygel dolgozott, új szövőkészülékeket csináltatott magának s üzlete folyton növekedett. Mikor 1850-ben átadta az üzletet fiának, a fiatal energikus főnök meglátogatta összes vásárlóit, új kereskedőházak barátságát kereste és berendezte a szövőműhelyt a legújabb gépekkel és gőzerővel s a Schmidt-féle gyár ma körülbelül 400 waggon szövetet szállít évenként Magyarországra.

Hasonlóan keletkezett és fejlődött ki az ipar minden ága. Minden gyár egy-egy okos ember dolgos életének az eredménye, s ez a munkás élet az ipar gurinca. Még az újabb idő-

ben tisztán tőkével létrehozott ipari vállalatok sem képeznek kivételt ez alól, mert a bankok és tőkepénzesek vagyona rendszerint egyetlen egy hatalmas koponya körül jögecesedik össze részvénytársasággá. Messze menő dolog volna a részvénytársasági ipar keletkezésének feltételeit itt kutatni, inkább áttérsek a sümegi agyagipar fejlesztés módjainak megbeszélésére.

A sümegi agyagipar legjobban úgy tudna kifejlődni, ha volna egyetlen egy okos sümegi fazekas, ki a nép fazékszükségletének pénzforgalmát a saját műhelyében összpontosítani tudná. Ilyen fazekas azonban nincs. Egyik sem lát messzebb mint az apja vagy öregapja látott. Gondolkozunk hát helyettük mi.

Fazék nélkül nincs háztartás, tehát az emberek kénytelenek fazekat vásárolni. Fogalmam sincs róla, hogy hány fazekat ad el egy fazekas egy esztendőben, de ha az évi létminimumot egy fazekas családnál 200 koronára veszem, s felteszem, hogy 10 ilyen család van Sümege, akkor 2000 korona tiszta haszon esurran cseppenik ki a sümegi fazekas iparból. (Senki sem állíthatja, hogy sokat számítottam) (Sőt nagyon keveset! Szerk.)

Hogyan lehetne ezt a termelést fokozni? A sümegi fazekas a sümegi, esetleg még két-három környező járás számára dolgozik. A mai fazéktermelés (produkción) tehát attól függ, mennyi fazekat használ el az a közönség. Körülbelül felvett számok itt nem érnek semmit, a fazekasoknak már maguknak kellene tudni, hogy mennyi fazekat képesek egy vásáron eladni és mindig utánna kellene nézniük, hogy mi az oka a néhai nagy keresletnek és megfordítva.

A következő pontokban összefoglalom, hogy milyen kérdésekkel kell annak a fazekasnak foglalkoznia, aki a műhelyt *önerejével* és vaszorgalmával meg akarja művelni. Talán megért egyik a sok közül.

a) Melyik falvak lakosai szerzik be (vásárolnak, vagy egyéb módon) sümegi fazekasoktól a fazekat?

b) Honnét kerül azokba a falvakba a fazék, amelyeknek szükségleteit nem a sümegi fazekások fődözik, más szóval *ki az az ellenfél* (konkurrens), aki szintén fazekat árul?

Ennél a pontnál megemlítem, hogy az mesebeszéd, hogy a vasfazékkal megölik a gyárosok a kisipart, nem méltó még csak a meghallgatásra sem. A vasfazék mellett föltétlenül szükséges az agyagfazék is és ha régebben több agyagfazék kellett is mint ma, a 19 millió magyar lakos még mindig képes az agyagipart fenntartani. A sümegi agyagiparnak konkurrensai valószínűleg egyéb talán ausztriai fazekas telepek lesznek. Tegyük fel, hogy Keszthelyt más fazekasok látják el fazékkal, nem a sümegiek. Akkor ki kell keresni, hogy a keszthelyiek kől vesznek fazekat és hogy *miért nem* vásárolnak sümegiektől, azután oda kell vinni a sümegi fazekat vásárlóikra és ök veenni fognak fazekat, ha a sümegi jobb és olcsóbb mint a másik, esetleg osztrák eredetű áru. Természetesen holmi frázissal, hogy magyar fazekat tessék venni, nem lehet sokra menni, ha az osztrák áru olcsóbb, mert az emberek fazekat nem hazafiságból vesznek, hanem mert szükségük van rá.

3. Mibe kerül a fazék a konkurrensnál és mibe a sümegi fazekasnál?

4. Melyik sümegi fazekas tud legjobban, legtöbb és legolcsóbb fazekat csinálni? És miért nem tudnak mind olyan jól dolgozni?

Mindezekre a kérdésekre könnyű a felelet. Talán annyira könnyű, hogy a sümegi fazekas konkurrens nélkül dolgozik s így egyetlen gondja csak az lenne, hogy minél több fazekat tudjon csinálni, tehát feladata tisztán technikai természetű volna. Bármint legyen azonban a dolog, ha van egy okos fazekas és megtudja azt a gondolatot érteni, hogy az embernek szüksége pénzforgalmat csinál, amelyiket *jó áruval* magához vonzhat, akkor legyőzheti a konkurrensait, ha pedig harcra nincs szüksége, mert a sümegi fazekat csak csinálni bír, konkurrens híján mind eladhatja, akkor ne foglalkozzék egyébbel mint fazékszükséglettel s az eladását bizza a feleségére, vagy akárki másra, maga pedig csinálja a fazekat olyan mennyiségben, amint erfi megengedik.

Sümege nagyon szép példát látni annak, mint képes egy okos ember kis műhelyből gyárat és vagyont teremteni. Az az iparos, legyen fazekas vagy bármi más, aki megtudja ezekben a példákban a kifejlődés menetét találni, megérheti még, hogy ő maga is nagyiparos lesz. Hanem ehhez első sorban világos agyvelő kell, amelyik nemcsak azt látja, hogy hogyan lettek az emberek régi időben gazdagok, hanem egyuttal azt is, hogy a vagyon szerzés mai összes konjunkturái a fogyasztás pénzforgalmának az irányításában csucosodnak ki.

H I R E K.

— A vármegyei törvényhatósága febr. 8-án gyűlést tartott *Hertelendy* Ferenc főispán elnöklésével, mely alkalommal először elnökölt a főispán, kit működése kezdetén lelkesen megjelölték a tagok. — A közigazgatási bizottságba *Hertelendy* Ferenc főispán eddigi helyére *Vizlendvay* Sándor úrszónoki földbirtokost, a központi választmányba pedig ugyancsak a főispán helyébe *Malatinszky* Ferencet választották meg. Az alispán felévi jelentését tudomásul vették s elintézték a 60 pontból álló napirendet.

— Az Izs. hitközség folyó hó 6-án tartott közgyűlése a hitközség elnökévé *Fischer* Ignác drt választotta meg.

— *Bucsu*. *Messer* Jakab, a helybeli mész- és téglagyár könyvelője, holnap foglalja el állását a bécsi szénbánya társulat központi hivatalában, amely többek között az akkai bányát is kezeli. A mész- és téglagyár szakképzett kintinó erőt veszít benne, akinek távozását a társadalom számos tagja is sajnálja.

Messer Jakab ez uton mond szíves istenhözadót azoknak az ismerőseinek és barátainak, akikből személyesen el nem búcsuzhatott.

— *Eljegyzés*. *Káldor* Ignác kereskedelmi utazó Budapestről e napokban eljegyezte *Csabrendeken* *Weisz* Mór birtokos leányát, *Szerát*.

— *Halálozás*. *Kovács* Károly ügyvéd Zalaegerszegen e hó 5-én 65 éves korában elhunyt. Az elhunytak hervadhatatlan érdemei maradnak Zalaegerszeg város történetében. Ő alapította a tüdőző egyesületet és az általa indított mozgalom eredményezte, hogy az akkori Zalaegerszeg községből rend. tanácsú város lett. A városban általános a részvét. Vasárnap délután az egész város részvételével temették el.

— A sümegei vöröskereszt-egyesület évi rendes közgyűlést február 6-án tartotta. *Darnay* Kajetánné elnök szíves szókkal üdvözölte a megjelent tagokat s a közgyűlést megnyitotta. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének a felolvasása után az elnök beszámolt a múlt évi működésről. Az érdekes jelentésből kiemeltük, hogy 86 betegnek nyújtott segédelmet, szegény iskolások között 34 pár csizmát osztott ki, karácsonykor pedig 11 kórházi betegnek kalácsot és pénzbeli adományt nyújtott. *Szidny* Antalné és *Cunya* Sándorné eltávozásán érzett sajnálatát jegyzőkönyvileg is megörökítette a közgyűlés. Az egyesület a városunkban rendezett hivatalos ünnepeken testületileg vett részt. Az elnök jelentését helyesléssel fogadta a közgyűlés. A pénztári számadásokat *Vendel* Jánosné számvizsgáló terjesztette elő. A főkö pénztárra 1376 K 52 f, a választmány 2523 K 58 f vagyonnal zárult. Mivel a számadások rendben voltak, *Krisztinkovich* Józsefné pénztárosnak a fölmentést megadta a közgyűlés s buzgó működéséért köszönetet mondott. Az országos egyesület múlt évi munkásságát *Bánfi* Alajos társelnök ismertette. Ezután *Darnay* Kajetánné elnök igen szép indítvánnyal lepte meg a közgyűlést. Mivel az országos vöröskereszt egyesület ez évben ünnepli meg 25 éves jubileumát, ajánlotta: a sümegei főkö akként vegyen részt ebben az ünnepeben, hogy a sümegei városi kórház egyik, még üres szobáját hat ágygal s egyéb felszereléssel teljesen ellátja. A közgyűlés örömmel fogadta az elnök e dícséretes szép indítványát s a költségekre a választmány pénztárából 1000 koronát megszavazott. Az üresedésben lévő választmányi helyre *Talabér* Károlyt választotta meg a gyűlés. Ezután az elnök megköszönte az érdeklődést s a gyűlést eloszlatta.

— *Közgyűlés*. A helybeli katolikus legényegyesület február 2-án és 7-én tartotta közgyűléseit. Az első nap tudomásul vették *Pap* József tiktárnak a múlt évi működéséről hí képet nyújtó jelentését. Közben azonban a kártyajáték megszorítása miatt két tag zajos jeleneteket provokált. E jelenetek azután a pénztári számadások előterjesztésénél újból megisméltődtek s a kedélyeket annyira megzavarták, hogy *Tamási* István másodelnök a gyűlést felfüggesztette. Folytatása azután 7-én teljes rendben ment végbe. A pénztáros, a könyvtáros és a háznagy jelentéseit egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés. Ezekből kiemeltük, hogy az egyesület készpénze 1459 K 48 f, a hátralék 66 K. Az egész vagyon, a ház, felszerelés és pénz 7985 K rug. A könyvtárban 289 kötet van. *Tamási* István meleg köszönetet mondott a tisztviselőnek, majd fájdalommal emlékezett meg *Németh* József, *Faludy* Antal és *Kammerer* Sándor tagok elhunytáról. Azután bejelentette a választmány és tisztikár lemondását. A közgyűlés *Pap* József elnökletével több tagu jelölt bizottságot küldött ki s ennek jelöltjeit a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Eredménye: aelnök *Gróf* József asztalos, tiktár *Pap* József, pénztáros *Pék* Vidor, ellenőr *Molnár* László, jegyző *Hajós*

István, háznagy *Scharf* Gyula, könyvtáros *Jankó* Árdád, másodkönyvtáros *Pál* József. Választottak még 12 rendes és 4 póttagot a választmányba. Az alpszabályok 1—2 pontjának módosítása után *Tamási* István előterjesztésére elhatározta, hogy az egyesület házát megépíti. Majd fölolvasta *Tölcséri* Ferenc főfelügyelő levelét, amely szerint a renitens tagok önnagukat zárják ki az egyesületből. *Pap* József indítványára a közgyűlés meleg köszönetet mondott *Tamási* másodelnöknek fáradhatatlan buzgó munkásságáért, majd *Eles* Károly emlékezett meg az egyesület alapítójáról, *Vida* János sármelléki plébánosról, kit a közgyűlés táviratilag melegen üdvözölt. Ezután a három óráig tartó gyűlés véget ért.

— *Szeghalmi ásatás*. *Darnay* Kálmán a téli folyamán Szeghalmon a négy holdnyi területen fekvő neolith-kori konyhabulladék halmot felásatta. Ez őskori halmot különösen érdekessé tette az a véletlen körülmény, hogy ebbe később honfoglaló őseink beletemetkeztek. A kiásott lovassírok egyike a IX. század végéről eredő hosszú vaskardon kívül szép kengyelpárt, érdekes csontfaragású zablaryárszeket tartalmazott. Szokatlan volt a másik, valószínűleg hibásulábú honfoglaló ősi sírja, melynek unikumnak nevezhető melléklete, használati helyén fekvő mankó volt. A mankó felső ívhajlása szarvasagancsból készült és teljesen épen került felszínre, a botrész azonban a kiemelésnél szétmállott. A kőkori konyhabulladék halmot, mely egykor családi tűzhely volt őslakóink egyik törzsének, rétegenként kutattatta fel *Darnay*. A földész kevert hamurétegekből gazdag sorozata került elő a csiszolt kőfejszék és baltáknak, közöttük csikos ékközből finoman kidolgozott miniatűr kőbalták a legérdekesebb, melyet valószínűleg csikos ékszernek vagy amulettnek használtak egykor. Érdekesek és tanulságosak az ősember ruházatát szolgáló állatbőrök kidolgozásához használt csontszekők, melyek között vannak különféle bőrsímfők, a vadbőrök összerováshoz használt csonttűk és lapos csontárok. Nagy a száma a konyhabulladék rétegjében feltáratott csontmaradványoknak, melyeknek zömét szarvasagancsok képezik. Akadt a sorozatban őzágancs, sőt egy kisebb méretű bölényiszarv is. Figyelmet érdemel az a körülmény, hogy a kőszekők között nyíllyukkal ellátott kőfejsze vagy kalapács egyetlen egy sem akadt, mi arról tanuskodik, hogy az őshalom a csiszolt kőkör (Neolith-kör) ama régebbi szakából ered, midőn még őslakóink a nyíllyukfurást nem ismerték és kőszekőiket hasított faág közéből készítették, éppen úgy, mint pár évtizeddel ezelőtt a kőkori műveltségben élő vad törzsek népei. A szeghalmi leleteket *Darnay* legközelebb felküldi Budapestre a Nemzeti Múzeumba, lerajzoltatás és ismertetés céljából.

— *Felülízetés*. A sümegei iparos ifjuság egyesületének bajján felülízetek: *Eitner* Zsigmond 20 K, *Eitner* Sándor, *Eitner* Junó, *Mesterházy* Sándor 10—10 K, *Fischer* Ignác dr, *Bárdi* György dr. 4—4 K, *Würzburger* Sándor 3—3 K, *Márkus* Ignác, *Schwarz* Aladár, *Scheiber* Mária, *Krisztinkovich* József, *Darnay* Kálmán, *Tavaszi* Jenő, *Steiner* Simon, *Klein* Mór, *Csizmazia* István, *Orbán* István *Sugár* Jákó, *N. N. Grünfeld* J. 2—2 K, *Kelemen* Vince 1 K 60 f, *N. N.*, *Biró* József dr., *Horvát* Gábor, *Krausz* József, *Tamási* István, *Böhm* Pál 140—140 K, *Keszler* Pál, *Sróder* József, *Gróf* Tivadar, *Csutorás* József, *Geiger* János, *Tóth* József, *Messzer* Jakab, *Bachinger* Imre, *Karácsony* Kálmán, *Bek* Ignác 1—1 K, *Németh* József, *Kohlmann* Miksa, *Liszli* Károly, *Tóth* Gyula 80—80 f, *Hajós* István 60 f, *Darvas* Nándor, *Ur* János, *Kozári* Lajos, *Bazsó* József, *Aranyos* Károly, *Galgócy* Ferenc, *Apfel* Géza, *Németh* György, *Horváth* J., *Horváth* Lajos, *Lázár* Antal, *Balasics* József, *Hermann* István, *Fekete* István, *Galgócy* Lajos, *Kiss* Antal, *Tobak* Antal, *Bricht* Jenő, *Rozenberger* Tivadar, *Zombori* Andor, *Rothschild* Adolf, *Böhm* N., *Gosztony* Sándor 40—40 fillér. Bevétel 290 K 60 f, kiadás 127 K 18 f, a tiszta jövedelem 163 K 47 fillér. A felülízetők fogadják az egyesület hálás köszönetét.

— *Hangverseny*. *Csabrendeken* február 6-án az Arany Oroszlán szálló nagytermében *Lengyel* Elza és *Lengyel* Ella urhölgyek, *Tóth* Lajos zeneszerző, a Nemzeti zenede tanára, *Lób* Ernő, *Nyers* Imre, *Posgay* Gyula és *Wiesinger* Károly közreműködésével táncdal egybekötött nagyszabású hangversenyt rendeztek a felülízetendő távirada javára. A hangverseny rendezés élén *Wlassics* Jenő csabrendeki postamester állott. Agilis tevékenységének lehet köszönni a mulatság sikerét. A program ez volt: *Nyitány*. *Költés* *és* *Paraszti*. *Suppé*. Négykézen előadták *Lengyel* Elza és *Tóth* Lajos. A művészes előadás froneitikus hatást keltett. Ezután *Lengyel* Ella énekelte *As én helyem* hatytudalt, zongorán kísérte *Tóth* Lajos. Szép és iskolázott hangja, valamint a precíz kíséret valódi műveltséget nyújtott. Ezt

követe *Lób* Ernő kollegánk nagy tetszéssel fogadott felolvasása, melyet lapunk külön mellékletén találunk olvashat. *Egyveleg*. A tevedt nő (*Traviata*) című operából. *Hagedün* előadta *Nyers* Imre, zongorán kísérte *Tóth* Lajos. A két művész játéka csodás szép volt. *Nyers* imponáló könnyűséggel és biztossággal kezelte a hegedűt, *Tóth* tanárnak a zeneterén szerzett országos híre feleslegessé teszi, hogy e helyen külön mélynyoljuk ritka művészetét. A művészes előadás magával ragadta a közönséget, az ováció szünni sem akart. *Gyönyörű* száma volt az estének *Posgay* Gyula szavalata, *A hajótörött*, *Coppé* *Ferenc* előadta. Szép előadását a közönség élvezettel hallgatta. Következett *Honi emlékeim*, *Székely* *Imréről*. Zongorán előadta *Wiesinger* Károly tanár. Érzéssel, kifogástalan technikával játszotta el a darabot. Játékát lelkes tapsal honorálta a közönség. Végül *Magyar* *Abránd* *Biharitól*. *Hagedün* előadta *Nyers* Imre ismeretes precízitással. A műsor után a fiatalok megkezdte a táncot és jó kedvvel, a legvidámabb hangulatban együtt maradt a társaság kiváló-kivirralig. Jelen voltak: *Asszonyok*: *Böhm* Vilmosné, *Bánfi* Alajosné (Sümege), *Cenc* Józsefné (Hosztót), *Fehér* Józsefné, *Farkas* Sándorné, *Heimer* Mórné, *Hauch* Edéné, özv. *Körmeny* *Gotslay* *Ida*, *Krausz* *Mik*sáné, *Kovács* *Vilmos*né, *Kohn* *Ignác*né, *Lengyel* *Ármin* drné, *Linter* *Gyuláné* (Ukk), *Lób* *Ignác*né, *Neufeld* *Adolf*né, *Nemeth* *Sándorné*, *Nyers* *Imréné* (Zala-Szántó), *Rechnitzer* *Mik*sáné (Nemesvid), *Schreimer* *Dónes*né, *Sugár* *Jákóné* (Sümege), *Tóth* *Lajos*né (Sümege), *Winkler* *Sándor* drné, *Wiesinger* *Károlyné* (Sümege), *Wlassics* *Jenő*né, özv. *Wlassics* *Kovács* *Mária*, *Weisz* *Salamonné*, *Weisz* *Sannóné* (Kis-Cell). *Leányok*: *Bánfi* *Ilonka* (Sümege), *Bánfi* *Mariska* (Sümege), *Cenc* *Rózsika* (Hosztót), *Grünbaum* *Hermin*, *Hauch* *Irénke*, *Hauch* *Annuska*, *Hidi* *Margitka* (Nemes-Szalók), *Jung* *Irénke* (Sümege), *Kohn* *Irénke* (Nagy-Atád), *Kohn* *Ilonka*, *Lengyel* *Ella*, *Lengyel* *Elza*, *Pataky* *Teréz*, *Posgay* *Hedvig*, *Posgay* *Jolán* és *Tóth* *Teruska*.

A csabrendeki távirada felállítására javára f. hó 6-án rendezett hangversenyen a következők voltak szívesek felülízetni. *Barozs* *László* 10 K, ifj. *Hácky* *Kálmán*, *Wacht* *Lipót*, *Lengyel* *Ármin* dr., 5—5 K, *Sümegey* *József* 4 K, *Weisz* *Móric*, *Sass* *Berta* (Galsa), *Würzburger* *Sándor* 3—3 K, *Spitzer* *József* (Rigács), *Botfi* *Péter* (Z-Szt. Grót), *Steiner* *Simon* (Sümege), *Kustos* *Elek*né, *Sugár* *Jákó* (Sümege), 2—2 K, *Cenc* *József* (Hosztót), *Lób* *Ignác*, *Böhm* *Vilmos*, *Farkas* *Sándor*, *Kohn* *Ignác*, *Kovács* *Vilmos*, *Grünbaum* *Gyözö*, *Tóth* *Lajos* (Sümege), *Linter* *Gyula* (Ukk), *Zábó* *Gyula* (Gógánfa), *Weisz* *Arnold*, *Gombos* *József* (Zsidi-hegy), *Csepreghy* *Gábor*, *Grünbaum* *Mór*, *Németh* *Sándor* 1—1 korona. Bevétel 203 korona, kiadás, 125 korona, a tiszta jövedelem 78 korona. Fogadják a szíves felülízetők ez uton is mély köszönetüket. A rendezőség nevében, *Wlassics* *Jenő* postamester.

— *Gyermeküdülő a Balaton partján*. A Balatonnak, ez áldott szépségű, gyönyörű magyar tengernek a zalai és somogyi partja is rendkívül jó hatása az egészségre: A ringó habok, az üde levegő, ezek az isteni adományok kincseket érnek és a magyaroknak jó része még mindig idegen fürdőt látogat. Most már élénkabb hullámokat ver a Balaton fürdőinek fellendítését célzó mozgalom. Így a budapesti szünni gyermektelep választmánya egyik utóbbi ülésén elhatározta, hogy *Erzsébet* királyné emlékére a Balaton mentén új üdülőtelepet épít. A költségek fedezésére társadalmi uton mozgalmat indítanak, hogy azonban az épületet még az idén től alá hozhassák, az egyesület elhatározta, hogy az eddigi alapokból 20.000 koronát előlegez az építés megkezdésére. A jótékony vállalkozás kivételével a végrehajtó bizottságot bízták meg. Az adatok alapján, melyeket *Ruffy* *Pál* miniszteri tanácsos, kormánybiztos rendelkezésre bocsátott, nemsokára meg fogják állapítani azt a helyet, ahol a telep épületét emelik. — Mindenestre üdvös dolog, hogy mindjobban felkarolják a balatoni fürdőket.

— *Borkészletünk nyilvántartása* Külföldi nagykereskedőcégektől gyakran érkezik kérelem a földm. miniszter, szőlészeti és borászati osztályához aziránt, hogy jóminőségű magyar borokat ajánljon. Legutóbb, — mint a „Magyar Kereskedők Lapja” írja, New-York városának legnagyobb borkereskedése fordult a végzől az osztályhoz. Az ilyenü kérelmek elintézése bajos dolog, mivel a borkészletről nyilvántartást eddig még nem szerveztek. A borászati osztály most behatol a borkészletre vonatkozó összes adatokat: termési évet, szeszartalmat, színt, árat, mennyiséget stb.

— *Gyökerező szőlővessző*. Fajtisza peronosporamentes olasz rizling és Muscat ottonell gyökerező vessző eladó, de csak korlátolt számban. — Hol, megmondja a kiadóhivatal.

— *Konyhakertész* kerestetik, nő vagy nő. len. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Minden családnak
saját jól felfogott érdekében csakis a

**Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé**

szabadna pótléku használnia
a mindennapi kávéitalhoz.

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Sár cipő (galoschni)
hölgyek részére 1 pár
1 frt 25, duplaerős,
urak részére 1 frt 75.
Würzburger Jakabnál,
Sümege.

AZ. ANGOLKIRALY 192
BUDAPEST
IV. KÁROLY 16 KÖRÜT

KLEIN és SCHWARCZ
legnagyobb férfi-, fiu- és
gyermek-ruha-áruház.
Legelőcsőbb és legjobb be-
vásárlási forrás

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.
Képes árjegyzék ingyen.

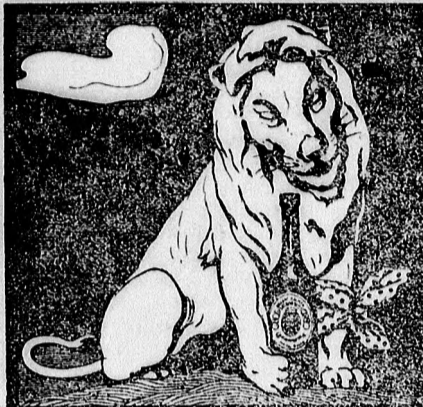
**Gazdák és állat-
tenyésztők**

figyelmébe ajánlom
az állatok emész-
tését elősegítő

t á p p o r t,

mely eredeti cso-
magokban kapható

**Márkus Salamon Fia
cégnél, * * * Sümege.**

**BRAZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ**

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Pártoljuk a hazai ipart és vi-
seljünk

szegedi nyakravalót,

mely dús választékban kapható

**Márkus Salamon Fia
cégnél, Sümege.**

8 nap próba!

Csak 2.75 forintért küldök
utánvétellel, vagy az ösz-
szeg előleges beklüdesse
mellett.

Egy nélkülözhetetlen nickel remont. zseb-
óra „System-Roskopf Patent“ jeggyel, 36
órás szerkezettel és másodpercmutatóval,
pillanatra pontosan járó, 3 évi jótállással,
(egy elegáns aranyozott óralánc és reklám-
cikk ingyen mellékeltek).

Nem megfelelőnél pénz vissza, azért veszte-
ség kizárva.

M. J. Holzer

óra- és ékszer gyári raktár nagyban,
Krakau, (Öst.) Dietelsg. 66.

A cs. és kir. állami hivatalnokok szállítója.
Képes óra- és ékszer-árjegyzékek ingyen és
bérmentve.

Ügynökök kerestetnek.
Hasonló hirdetések utánzatok.

ACETYLEN

központi telepek építését és berendezését eszközli a leg-
előnyösebb feltételek és jövödelmezőségi szavatosság mellett

KLINGER RICH. gép és fémárugyár
magyarországi telepe, **BUDAPEST VII. HERNAD-U. 43.**

Üzemben lévő építés alatt álló telepek: Cirkvenica, az Adria
partján, Spitz a Duna mellett, Gumpoldskirchen Bécs mellett,
Neustadt a d. Tafelfichte Csehországban, Graunersdorf Alsó-
Ausztriában, stb.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLABAN
TRIEST mellett ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti álló-
mása ellenőrzése alatt áll.

1/2 palack 5 korona, 1/2 palack 260 korona 10 palack rendelésénél 10% engedmény.

**Kapható: Sümege, Márkus Salamon Fia fűszerkereskedésében;
nagybani eladás a vidék részére Sattler Józsefnél, Nagy-Kanizsán.**

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterium
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
Bécs IX. Spitalgasse 31.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterium
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
Bécs IX. Spitalgasse 31.